

Araştırma Makalesi / Research Article

DİNAMİK YETENEKLER YAKLAŞIMININ GÖRSEL HARİTALAMA TEKNIĞİNE GÖRE BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Öğr. Gör. Dr. Ebru DEMİREL

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Gülşehir Sosyal Bilimler MYO, Nevşehir (ebrudemirel@nevsehir.edu.tr)

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, 1992-2021 yılları arasında bibliyometrik bir yaklaşım kullanarak dinamik yetenekler hakkındaki bilimsel araştırmaların çeşitli katkılarını incelemek ve araştırmacılara konu ile ilgili araştırma yapabilmesi için detaylı bilgiler sunmaktır. Araştırma da kullanılan veriler Web of Science (WOS) veri tabanında bulunan 777 makaleden elde edilmiştir. Dinamik yetenekler konusunda metin verisine dayalı haritalama ve bibliyografik verilere dayalı analiz kapsamında ülkelerin, organizasyonların, kaynakların, yazarların, atıfların ağ haritası ve yoğunluk görsellerini elde edebilmek için VOSviewer yazılım programı kullanılmıştır. Bu şekilde bibliyometrik yöntem ve tekniklerin uygulanması ile dinamik yetenekler konusunda çalışma yapacak kişiler için önemli yazar, organizasyon, yayıncı, ülkeler ve ana hatlar belirlenmiştir. Araştırma sonucuna göre Teece (1997) en çok atıf alan yazardır. Bibliyografik eşleştirme analizi açısından en güçlü yazarlar ise Abel Duarte Alanso, David Teece ve Seng Kok olarak ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda analiz sonuçları bu alanda çalışma yapmak isteyenler için rehber niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Dinamik Yetenekler, Bibliyometrik Analiz, VOSviewer.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF THE DYNAMIC ABILITIES APPROACH ACCORDING TO THE VISUAL MAPPING TECHNIQUE

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the various contributions of scientific research on dynamic abilities using a bibliometric approach between the years 1992-2021 and to provide detailed information to researchers so that they can conduct research on the subject. Research data were obtained from 777 articles in the Web of Science (WOS) database. Within the scope of mapping based on text data and analysis based on bibliographic data on dynamic capabilities, VOSviewer software program was used to obtain network maps and density images of countries, organizations, sources, authors and citations. In this way, important authors, organizations, publishers, countries and outlines have been determined for those who will work on dynamic abilities with the application of bibliometric methods and techniques. According to the results of the research, Teece (1997) is the most cited author. The strongest authors in terms of bibliographic matching analysis emerged as Abel Duarte Alanso, David Teece and Seng Kok. In this context, the results of the analysis are a guide for those who want to work in this field.

Keywords: Dynamic Capabilities, Bibliometric Analysis, VOSviewer.

1. Giriş

Günümüz değişen çevre koşullarında örgütlerin hayatta kalabilmesi ve rekabet avantajı sağlayarak sürdürülebilirlik elde edebilmesi için birtakım stratejiler geliştirmeleri gerekmektedir. Örgütlerin rakiplerinden bir adım önde olabilmesi sahip oldukları değerli kaynaklara ve yeteneklere bağlıdır. Bu kapsamda örgütlerin ayakta kalabilmesi için izleyeceği stratejilerden birisi de dinamik yetenekler yaklaşımıdır. Dinamik yetenekler yaklaşımının çıkış tarihi 1992 yıllara (Collis, 1994; Kogut & Zander, 1992; Pisano, 1994) kadar dayanmasına rağmen bu yaklaşımı stratejik yönetim alanında yeni yeteneklerin doğuşunu teşvik etmek amacıyla ilk kullanan ve değişen çevre koşullarında karar vermeyi iyileştirdiğini ortaya koyan ve bu yaklaşımın tanınmasını sağlayan Teece (1997) olmuştur (Brito-Ochoa vd., 2020:70).

“Dinamik” kelimesi, değişen iş ortamına uyum sağlamak için yetkinlikleri yenileme kapasitesini ifade etmektedir. Buna göre pazara sunma süresi ve zamanlamanın kritik olduğu, teknolojik değişimin hızlı olduğu ve gelecekteki rekabetin ve pazarların doğasının belirlenmesinin zor olduğu durumlarda belirli yenilikçi tepkiler gerekmektedir. ‘Yetenekler’ kelimesi ise, stratejik yönetimin, değişen bir ortamın gereksinimlerine uyması için iç ve dış örgütsel boşlukları, kaynakları ve işlevsel yetkinlikleri uygun şekilde uyarlama, bütünleştirme ve yeniden yapılandırmadaki kilit rolünü vurgulamaktadır (Teece vd., 1997:515). Dinamik yetenekler yaklaşımı, stratejik yönetim alanındaki temel soru olan firmaların rekabet avantajını nasıl elde ettiğinin ve sürdürdüğünün cevabını vermeye çalışan bir yaklaşımdır (Teece vd., 1997:509).

Dinamik yetenekler, mevcut yetkinliklerle iç veya dış süreçleri ve kaynakları yeniden yapılandırarak değişen çevreye yeterli ve zamanında uyum sağlama konusunda örgüt çapındaki yetenekle ilgili bir kavram olarak ele alınmaktadır (Rialti vd., 2019:2055). Dinamik yetenekler, yöneticilerin yeni değer yaratan stratejiler oluşturmak için kaynak tabanlarını değiştirdikleri (kaynakları elde edip dağıttıkları, bunları bir araya getirdikleri ve yeniden birleştirdikleri) öncül örgütsel ve stratejik rutinlerdir. Bu nedenle dinamik yetenekler, diğer kaynakların yaratılmasının, evriminin ve yeni rekabet avantajı kaynaklarına yeniden birleştirilmesinin arkasındaki itici güçler olarak ele alınmaktadır (Eisenhardt & Martin, 2000:1107).

Dinamik yetenekler yaklaşımı son zamanlarda araştırmacıların ilgisini çekmeye başlayan bir çalışma olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizde ise ilgili yazın incelendiğinde sınırlı sayıda çalışma yapıldığı görülmüştür. Bu kapsamda bu alanda çalışma yapmak isteyenlere yol göstermesi amacıyla dinamik yetenekler konusunu ele alan çalışmalar, bibliyometrik analiz yöntemi ve VOSviewer yazılım programı kullanılarak analiz edilmiştir. Bu şekilde dinamik yetenekler konusunun bibliyometrik analizi yapılarak bilimsel anlamda bu alanda çalışacak olanlara konuyla alakalı detaylı bilgilere rahat bir şekilde ulaşabilecekleri kaynaklar sunulmuştur. Aynı zamanda dinamik yetenekler konusunun 1992-2021 yılları arasındaki yayın sayısı, atıf sayısı, ortak yazarlılık, ortak alıntı, yıllara göre eğilimleri gibi konularında analiz edilmesi amaçlanmıştır.

2. Veri ve Yöntem

Dinamik yetenekler yaklaşımı alanında gerçekleştirilen çalışmaların analizi için bibliyometrik analiz yönteminden faydalanılmıştır. Bibliyometrik yöntemler, belirli bir literatür akışındaki bilgi yapısının kapsamlı haritalarını sağlamak için yaygın olarak kullanılmaktadır. Günümüzde işletme yönetiminde bilimsel yayınların analizi, yeni bilgi üretme ve bilimsel

araştırmalara etki etmesi önemli bir süreç haline gelmiştir. Bu nedenle bibliyometrik analizler, yeni araştırmalara fırsat veren bilimsel boşlukları keşfetmek için matematiksel ve istatistiksel yöntemlerle bilimsel faaliyetleri ölçtüğü için giderek daha da önemli hale gelmektedir (Rialti vd., 2019). Bibliyografik bilgi, araştırmacıların yazarlar veya makaleler arasında bağlantı kurmasını sağlamaktadır. Bibliyometrik yöntem, nesnellik ve ölçülebilirlik avantajı sağlamakta ve öznel önyargılardan kaçınmaya yardımcı olmaktadır. Web of Science (WoS) ve Scopus güvenilir atıf verileri kaynakları oldukları için bibliyometrik çalışmaların yürütülmesi için geleneksel veri tabanları olarak ele alınmaktadır (Muritala vd., 2020). Bu kapsamda araştırmada kullanılan veriler Eylül 2021 tarihinde Web of Science adlı veri tabanından elde edilmiştir. Çünkü bu veri tabanı küresel bir coğrafi kapsam, yüksek etki kalitesi göstergelerine sahiptir ve özetler, referanslar, atıf sayısı, yazar listeleri, kurumlar, ülkeler ve derginin etki faktörü gibi temel meta verileri sağlamaktadır (Brito-Ochoa vd., 2020:71). Bu veri tabanında “dynamic capabilities” kelimeleri title kategorisinde 1992-2021 yılları arasında atıf indeks seçenekler SSCI, SCI-Expanded ve ESCI seçilerek arama yapılmıştır. Veri aramasına 1992 yılından başlanmasının nedeni bu tarihlere dinamik yetenekler yaklaşımına ilk kez rastlanmaktadır. Doküman olarak ise de article ve review article seçeneği işaretlenmiştir. Yapılan bu seçimler sonucunda 777 makaleye ulaşılmıştır.

Web of Science veri tabanında elde edilen 777 makale VOSviewer 1.6.17 yazılım programı kullanılarak analiz edilmiştir. VOSviewer, ağ verilerine dayalı haritalar oluşturmak ve bu haritaları görselleştirmek ve keşfetmek için kullanılan bir yazılım aracıdır. VOSviewer öncelikle bibliyometrik ağları analiz etmek için tasarlanmış olsa da aslında her tür ağ verisine dayalı haritalar oluşturmak, görselleştirmek ve keşfetmek için kullanılabilir (Van Eck & Waltman, 2021:3). Bu bağlamda bu çalışmada VOSviewer yazılım programı kullanılarak, metin verisine dayalı haritalama, ortak yazarlılık, ortak oluşum, atıf, bibliyografik eşleştirme ve ortak atıf analizleri yapılmıştır.

3. Bulgular

Dinamik yetenekler konusu ilk olarak Web of Science veri tabanından elde edilen sonuçlar kapsamında, sonrasında metin verisine dayalı haritalama ve en son ise bibliyografik verilere dayalı haritalama yöntemi ile analiz edilmiştir. Web of Science veri tabanından elde edilen sonuçlar doğrultusunda Türkiye'nin bu çalışma konusunda en son sıralarda yer aldığı ve sadece 5 tane makale sayısına sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

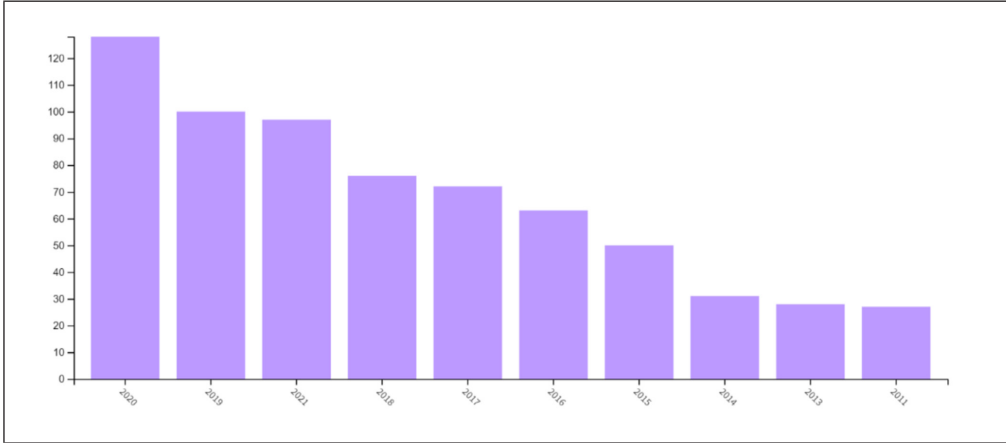
Aşağıdaki tabloda Web of Science veri tabanından araştırma alanlarına bakılmıştır. Buna göre dinamik yetenekler konusunda elde edilen araştırma alanları aşağıdaki Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1: Araştırma Alanları

Araştırma Alanı	Makale Sayısı
Yönetim	462
İş	341
Ekonomi	51
Bilgi Bilimi Kütüphane Bilimi	49
Endüstriyel Mühendislik	45

Tablo 1'e göre dinamik yetenekler konusunda en çok araştırma yapan alan yönetim olarak karşımıza çıkmaktadır. İkinci sırada ise iş alanı üçüncü sırada ise ekonomi alanı olduğu görülmektedir.

Grafik 1: Yıllara Göre Makale Sayısı

Grafik 1 dinamik yetenekler konusunda yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımını göstermektedir. Buna göre grafik incelendiğinde dinamik yetenekler konusunda yıllara göre bir artış gözükmemektedir. Bu da son yıllarda bu konuya olan ilginin arttığını göstermektedir. Grafik sonucunda 2020 yılında 228 araştırma yapılırken, 2019 yılında 100 araştırma, 2021 yılında ise 97 araştırma yapıldığı ortaya çıkmıştır. 2021 yılının hâlâ bitmemesi bu yıl içinde araştırma yapılmaya devam etme olasılığının yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 2: Dinamik Yetenekler Konusunda En Çok Yayın Yapan Yazarlar

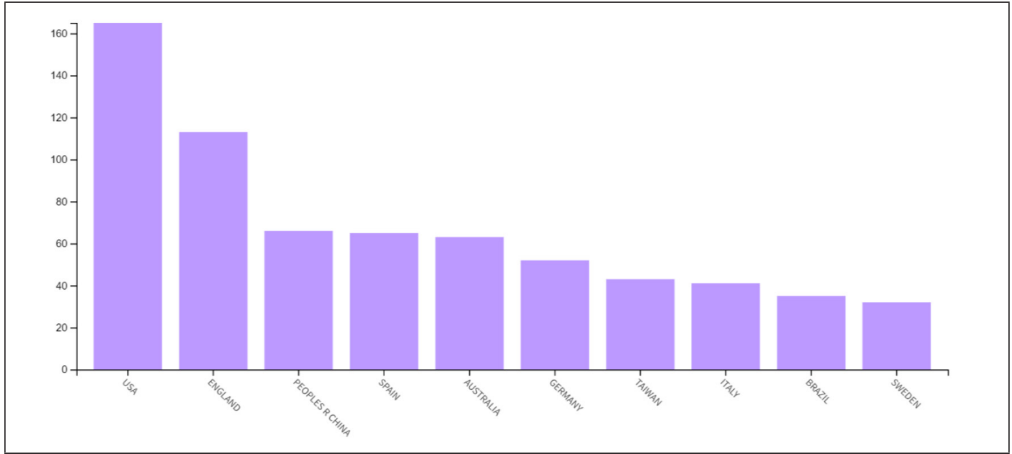
Yazar	Makale Sayısı
Teece DJ	19
Alonso AD	10
Cyfert S	9
Kok S	8
Lee PY	7

Tablo 2'de görüldüğü üzere dinamik yetenekler alanına en yüksek katkıyı bu konunun duyulmasını sağlayan ve dinamik yetenekler konusunda temel yayınlara sahip Teece D. J. olarak karşımıza çıkmaktadır. Onu takiben diğer yazar ise Alonso A. D. alana en çok katkı sağlayan ikinci yazar olarak görülmektedir.

Tablo 3: Dinamik Yetenekler Konusunda En Çok Yayın Yapan Dergiler

Yayın Yapan Dergiler	Yayın Sayısı
Journal of Business Research	26
Industrial and Corporate Change	16
Industrial Marketing Management	16
Strategic Management Journal	16
Sustainability	16

Tablo 3'te dinamik yetenekler konusunda en çok yayın yapan dergiler verilmiştir. Buna göre en çok yayın yapan derginin 26 yayın sayısı ile Journal of Business Research dergisi olduğu görülmektedir.

Grafik 2: Dinamik Yetenekler Konusunda Yayın Yapan Ülkeler

Grafik 2 incelendiğinde dinamik yetenekler konusunda en çok yayın yapan ilk ülke ABD'dir. İkinci sırada İngiltere, üçüncü sırada ise Çin yer almaktadır.

Tablo 4: Dinamik Yetenekler Konusunda En Çok Atıf Alan Yazarlar

Yazar İsmi	Makale Adı	Yıl	Atıf Sayısı
Teece, DJ; Pisano, G & Shuen, A	Dynamic capabilities and strategic management	1997	12139
Eisenhardt, KM & Martin, JA	Dynamic capabilities: What are they?	2000	6155
Teece, DJ	Explicating dynamic capabilities: The nature and microfoundations of (sustainable) enterprise performance	2007	4231
Zollo, M & Winter, SG	Deliberate learning and the evolution of dynamic capabilities	2002	2963
Winter, SG	Understanding dynamic capabilities	2003	1973

Tablo 4'e bakıldığında dinamik yetenekler konusunda en çok atıf alan beş yazar ve makalesi gösterilmiştir. Buna göre en çok atıf alan makalenin sahipleri Teece, D. J., Pisano, G. ve Shuen, A. olarak ortaya çıkmıştır.

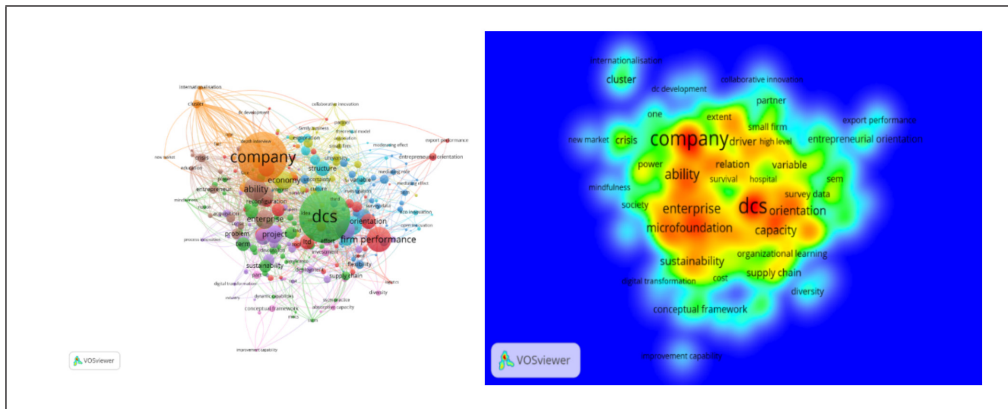
3.1. Metin Verisine Dayalı Haritalama

Dinamik yetenekler konusunda en sık kullanılan kelimelerin tespit edilebilmesi için VOSviewer programındaki metin verisine dayalı haritalama kullanılmıştır. Program tarafından eşik değeri 10 belirlendiğinde konu başlığı ile %60 alakalı terimler seçildiğinde 477 terimden 286 tanesi ele alınmıştır. Analiz sonucunda en çok kullanılan ifadeler aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 5: Dinamik Yetenekler Metin Verisine Dayalı Haritalama Analizine Göre En Çok Kullanılan İlk 10 Kelime

Terim	Kullanım Sayısı
DCS	257
Company	243
Firm performance	120
Ability	104
Dimension	99
Enterprise	97
Business	94
SMEs	92
Economy	87
Project	83

Şekil 1: Dinamik Yetenekler Metin Verisine Dayalı Haritalama Analizi Ağ Haritası ve Yoğunluk Haritası

Şekil 1’de ağ haritasına bakıldığında en çok kullanılan terimler 9 ana kümede toplanmıştır. Buna göre küme gruplarında ön plana çıkan ve küme gruplarına liderlik eden kelimeler, dcs (dinamik yetenek), company (şirket), firm performance (firma performansı), structure (yapı), economy (ekonomi), flexibility (esneklik), conceptual framework (ana çerçeve), ability (yeterlilik) ve project (proje) olduğu ağ haritasından çıkartılmaktadır.

Dinamik yeteneklerde temel alınan dokümanlardaki kelimeler arasındaki ilişkinin yoğunluğuna baktığımızda ise, dcs, orientation, capacity, company, ability, enterprise, capacity terimlerinin kırmızı renkte olduğu ve bu yüzden de ilişki yoğunluklarının yüksek olduğu söylenebilir. Haritada üzerinde yoğunluk derecesi maviden kırmızıya doğru artış göstermektedir. Buna göre mavi olan yerler arasında yoğunluğunun olmadığını ya da çok az olduğunu söylemek mümkündür.

3.2. Bibliyografik Verilere Dayalı Haritalama Analizi

VOSviewer programındaki bibliyografik verilere dayalı analiz kapsamında dinamik yetenekler konusu ile ilgili ortak yazarlık (co-authorship), bibliyografik eşleştirme (bibliographic coupling), ortak oluşum (co-occurrence), ortak alıntı (co-citation) teknikleri kullanılmıştır. Bu şekilde dinamik yetenekler konusunda çalışma yapan önemli yazarların, dokümanların, atıfların, kaynakların, ülkelerin ve organizasyonların ortaya çıkartılması amaçlanmıştır.

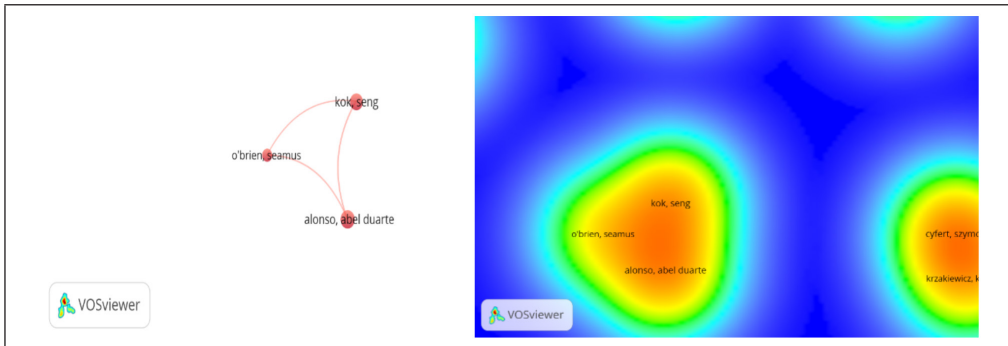
3.2.1. Dinamik Yetenekler Ortak Yazarlık Analizi

Ortak yazarlık analizi ile dinamik yetenekler ile ilgili iş birliği ağ haritaları ve yoğunluk görselleri elde edilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda aşağıda dinamik yetenekler konusu ortak yazarlık analizinde en çok iş birliği içinde bulunulan yazarların, organizasyonların (üniversiteler) ve ülkelerin ağ haritaları ve yoğunluk görselleri ele alınmıştır.

3.2.1.1. Yazarlar

Dinamik yetenekler konusunda bibliyografik verilere dayalı analiz kapsamında ortak yazarlık analizi için, VOSviewer programında yazarların alıntılanan doküman sayısı program tarafından minimum 5 seçilerek 1772 yazarın 14’ü eşik değeri karşılamaktadır. Yazarlar açısından alıntı bağlarının ağ haritası ve yoğunluk görseli aşağıda Şekil 2’de gösterilmiştir:

Şekil 2: Yazarlar Arası Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

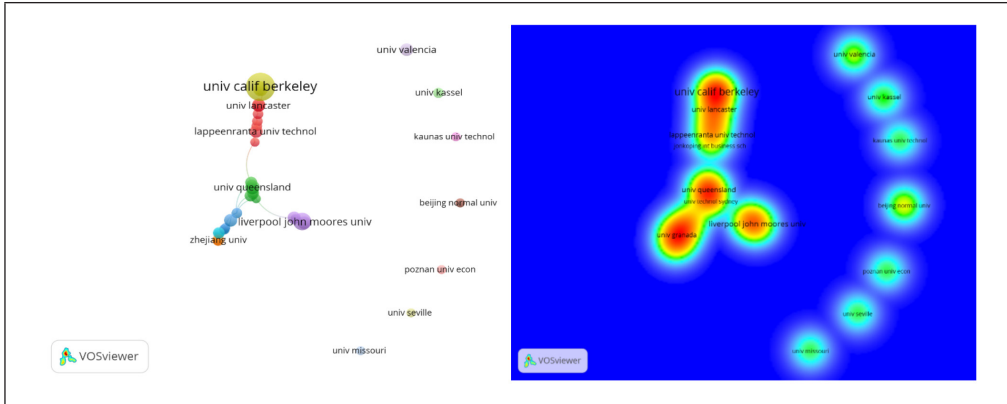

Şekil 2'ye göre dinamik yetenekler konusunu ele alan yazarların ortak yazar ağ haritası ve yoğunluk görseline göre, Alonso, A., Kok, S. ve O'brien, A.'nın birbirleri arasındaki bağlantı gücünün diğer yazarlara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Dinamik yetenekler konusunda alıntı sayısı en çok olan ve dinamik yetenekler konusunda öncü olan Teece, David'in, Heaton, Sohvi ile bağlantısı olduğu analiz sonucunda ortaya çıkmıştır.

3.2.1.2. Organizasyonlar

Vosviewer programında organizasyonların alıntılan doküman sayısı program tarafından 5 seçildiğinde 982 organizasyonun (üniversitenin) 41'i eşik değeri karşılamaktadır. Organizasyonlar açısından alıntı bağlarının ağ haritası ve yoğunluk görseli aşağıda Şekil 3'teki gibidir.

Şekil 3: Organizasyonlar Arası Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

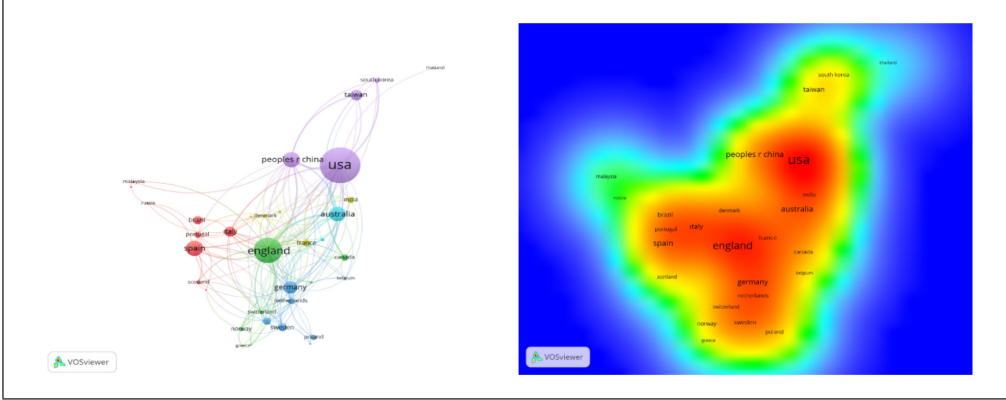

Şekil 3'teki ağ haritası en az 5 üniversite arasındaki işbirliği ağını ele almaktadır. Ortak üniversite ağ haritasına bakıldığında 14 farklı kümenin ortaya çıktığı görülmektedir. Buna göre en çok dokümana sahip olarak katkı sağlayan organizasyonlar (üniversiteler), University of California Berkeley, Liverpool John Moores University, Bocconi University, University of Queensland olduğu ağ haritasında görülmektedir. Dinamik yetenekler kavramını ele alan kurumlar (üniversite) arasındaki iş birliği yoğunluk haritasına bakıldığında ise, University of California Berkeley, Liverpool John Moores University, Bocconi University, University of Queensland kırmızıya yakın olduğu için kurulan işbirliği bağlantı yoğunluğunun fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Yoğunluk görselinde mavi ya da mavi renge yakın olarak konumlanan organizasyonların iş birliği bağlantı yoğunluğunun az ya da olmadığı görülmektedir.

3.2.1.3. Ülkeler

Vosviewer programında ülkelerden alıntılan doküman sayısı program tarafından 5 seçildiğinde 68 ülkenin 36'sı eşik değeri karşılamaktadır. Programa göre ülkelerin iş birliği bağlantılarının ağ haritası ve yoğunluk görseli aşağıdaki gibidir:

Şekil 4: Ülkeler Arası Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

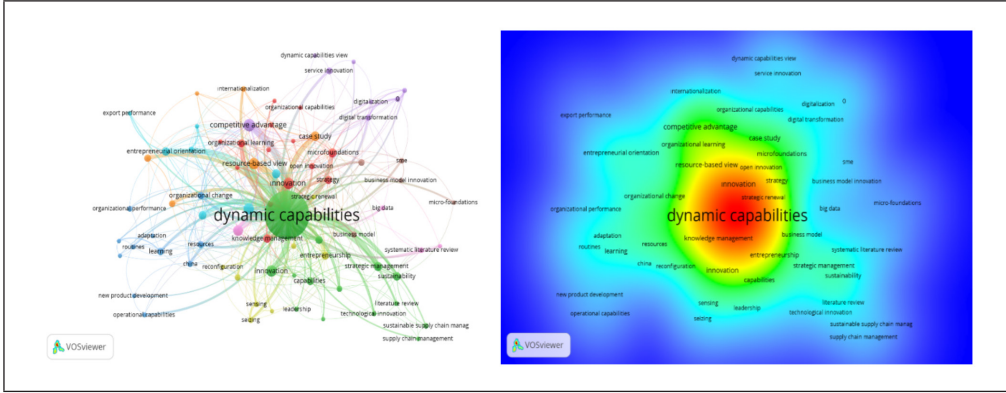
Şekil 4'te yer alan ağ haritasında en az 5 ülke arasındaki işbirliği ağı ele alınmaktadır. Şekilde yer alan görsel göre eş yazarlıkta en fazla dokümana sahip ülke ABD olduğu ve alana en fazla katkıda bulunan ülke olduğu görülmektedir. ABD'den sonra İngiltere, Çin en fazla dokümana sahip ülkeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Dinamik yetenekler kavramını ele alan ülkeler arasındaki iş birliğinin yoğunluk haritası incelendiğinde ise Amerika, İngiltere, Çin İspanya gibi ülkelerin renginin kırmızıya çok yakın olduğu görülmektedir. Buna göre, bu ülkelerle kurulan iş birliği bağlantı yoğunluğunun fazla olduğu sonucuna varılmaktadır. Tayland ülkesinin ise renginin maviye en yakın ülke olduğu bunun sonucu olarak da bu ülkede çıkan yayınlarla dinamik yetenekler konusunda diğer ülkelerle kıyaslandığında daha az bağlantı kurulduğu ve daha az dokümana sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

3.2.2. Dinamik Yetenekler Birlikte Bulunabilirlik Analizi

3.2.2.1. Yazarların Anahtar Kelimeleri

Yazarların anahtar kelimeleri analizinde yayınlarda en çok kullanılan kelimeler arasındaki iş birliği ağ haritası ve yoğunluk görseli incelenmiştir. Bu bağlamda Vosviewer programında yazarların kullandığı ortak anahtar kelimeler program tarafından 5 olarak seçildiğinde 1906 kelimenin 78'i eşik değeri karşılamaktadır. Analiz sonucunda dinamik yetenekler ve dinamik yetenek kavramı aynı oldukları için dinamik yetenek kavramı analiz dışı bırakılmıştır. Programa göre anahtar kelimelerin bağlantı gücü haritası ve yoğunluk haritası aşağıdaki Şekil 5'te gösterilmiştir:

Şekil 5: Yazarların Anahtar Kelimeleri Açısından Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

Şekil 5'teki anahtar kelimeler ağ haritası en az 5 kelime arasındaki işbirliği ağını ele almaktadır. Analiz sonucunda dinamik yetenekler konusunda kullanılan anahtar kelimeleri 9 farklı kümede toplandığı görülmüştür. Buna göre ilk kümeyi, dynamic capabilities oluşturmaktadır. Diğer kümeler sırasıyla inovasyon, competitive advantage, resource-based view, entrepreneurial orientation, market orientation, performance, learning ve entrepreneurs olarak oluşmuştur. Dinamik yetenekler kavramı ile ilgili yayınlarda kullanılan anahtar kelimelerin yoğunluk haritasına baktığımızda ise, dynamic capabilities, inovasyon, strategic renewal ve knowledge management kavramlarının renginin kırmızıya en yakın terimler olduğu görülmektedir. Buradan bu kelimeler ile kurulan iş birliği bağlantı yoğunluğunun fazla olduğu sonucuna ulaşmak mümkündür.

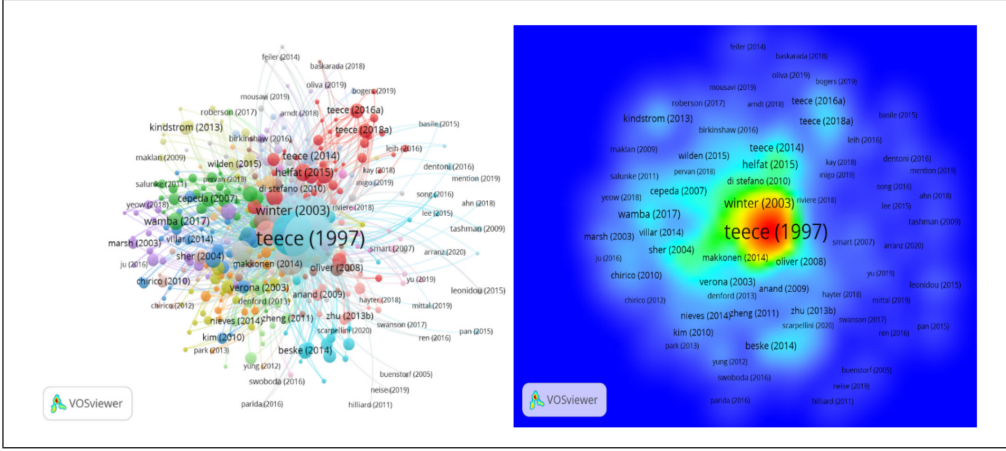
3.2.3. Dinamik Yetenekler Alıntı Analizi

Dinamik yetenekler alıntı analizinde, dokümanların, yazarların, ülkelerin, organizasyonların, kaynakların alıntılanan (atıf yapılan) ağ haritaları ve yoğunluk görselleri incelenmiştir.

3.2.3.1. Dokümanlar

Vosviewer programında yazarın alıntılanan doküman sayısı 10 seçildiğinde 777 yazarın 377'si eşik değeri karşılamaktadır. Buna göre Vosviewer programına göre yazarın alıntılanan doküman sayısının görsel ağ harita analizi ve yoğunluk görseli aşağıdaki Şekil 6'da görüldüğü gibidir.

Şekil 6: Dokümanların Alıntı Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

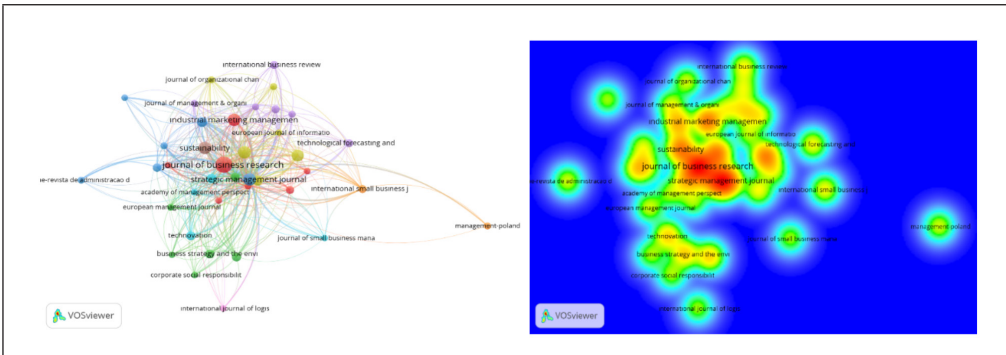

Şekil 6'ya göre dinamik yetenekler hakkındaki yayınların (dokümanların) ağ haritası incelendiğinde 30 farklı kümenin oluştuğu görülmektedir. Buna göre en çok atıf alan makale Teece (1997) yazarına aittir. Diğer en çok atıf alan makalelerin yazarları ise, Eisenhardt (2000), Teece (2007), Zollo (2002) olarak sıralandığı analiz sonucunda ortaya çıkmıştır. Dinamik yetenekler hakkındaki yayınların yoğunluk görseli incelendiğinde ise, Teece (1997), Winter (2003), Zollo (2002) yayınlarının yoğunluğunun kırmızıya yakın olduğu görülmektedir. Buna göre bu yayınlarla kurulan iş birliği ağının yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

3.2.3.2. Kaynaklar

Dinamik yetenekler alanında yapılan çalışmaların alıntı yapılan kaynakların sayısı 5 seçildiğinde 333 kaynağın 39'u eşik değeri karşılamaktadır. Vosviewer programında yapılan analize göre kaynakların alıntı bağlarını gösteren ağ haritası ve yoğunluk görseli Şekil 7'deki gibidir.

Şekil 7: Kaynakların Alıntı Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

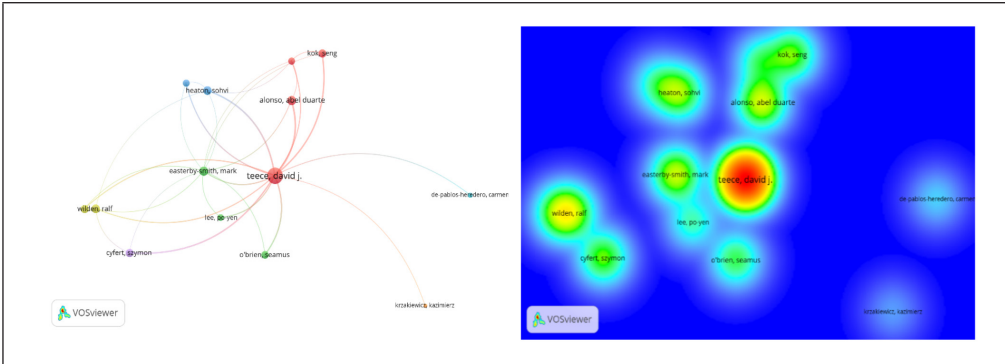

Şekil 7’de dinamik yetenekler ile ilgili kaynakların alıntılanma ağ haritası ve yoğunluk görseli verilmiştir. Buna göre bu ağ haritası en az 5 iş birliği ağını ele almaktadır. Ağ haritasına bakıldığında dinamik yetenekler ile ilgili kullanılan kaynakların 9 farklı kümede gruplandığı görülmektedir. En çok alıntı yapılan kaynağın Journal of Business Research olduğu ve alıntı bağlarının yüksek olduğu görülmektedir. İkinci sırada Strategic Management Journal ve üçüncü sırada ise Industrial and Corporate Change en çok alıntılanan kaynaklardır. Dinamik yetenekler ile ilgili kaynak alıntılanmada yoğunluk haritası incelendiğinde ise, Journal of Business Research, Strategic Management Journal gibi yayınların renginin kırmızı ya da kırmızıya en yakın renk olması bu kaynaklar ile kurulan iş birliği bağlantısının yoğun olduğu sonucuna varılmaktadır.

3.2.3.3. Yazarlar

Dinamik yetenekler alanında yapılan çalışmaların alıntı yapılan yazarların sayısı 5 seçildiğinde 1772 yazarın 14’ü eşik değeri karşılamaktadır. Vosviewer programında yapılan analize göre yazarların alıntı bağlarını gösteren ağ haritası ve yoğunluk görseli şekil 8’deki gibidir.

Şekil 8: Yazarların Alıntı Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

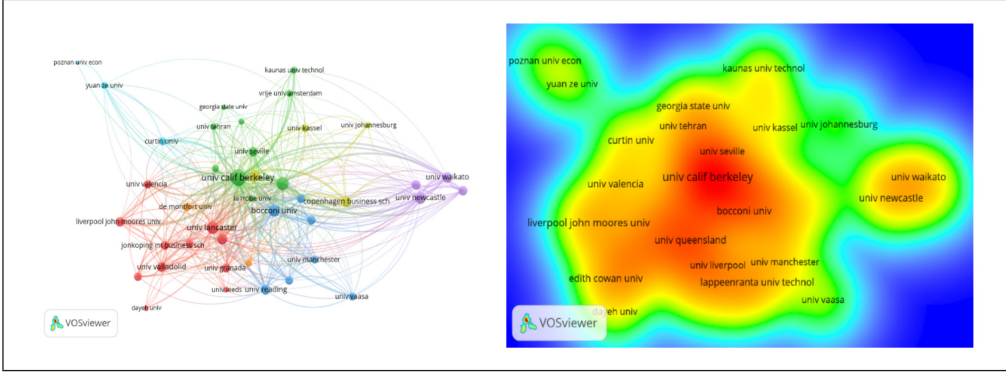

Şekil 8’de dinamik yetenekler ile ilgili yazarların alıntılanma ağ haritası ve yoğunluk görseli verilmiştir. Buna göre bu ağ haritası en az 5 iş birliği ağını ele almaktadır. Ağ haritasına bakıldığında dinamik yetenekler ile ilgili yazarların ağ haritası 7 farklı kümede gruplandığı görülmektedir. Ağ haritası incelendiğinde Teece, David J.’nin en çok alıntı yapılan yazar olduğu ortaya çıkmıştır. İkinci sırada ise Alonsa en çok alıntılanan yazardır. Yine Teece ve Alonsa arasındaki bağ çizgisinin diğerlerine göre daha kalın olduğu bunun da iki yazar arasındaki bağlantının güçlü olduğunu söylemek mümkündür. Yazarların alıntılanma yoğunluk görseli incelendiğinde ise, Teece ile kurulan iş birliğinin yoğun olduğu ve bu yüzden de renginin kırmızı olduğu görülmektedir.

3.2.3.4. Organizasyonlar

Dinamik yetenekler alanında yapılan çalışmaların alıntı yapılan organizasyonların (üniversitelerin) sayısı 5 seçildiğinde 982 organizasyonun 41’i eşik değeri karşılamaktadır. Vosviewer programında yapılan analize göre organizasyonların alıntı bağlarını gösteren ağ haritası ve yoğunluk görseli şekildeki gibidir.

Şekil 9: Organizasyonların Alıntı Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

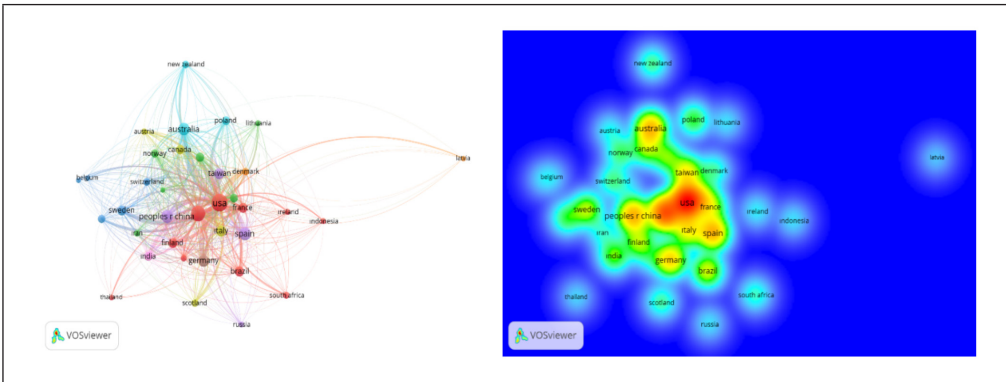

Şekil 9’da dinamik yetenekler ile ilgili organizasyonların alıntılanma ağ haritası ve yoğunluk görseli verilmiştir. Buna göre bu ağ haritası en az 5 iş birliği ağını ele almaktadır. Ağ haritasına bakıldığında dinamik yetenekler ile ilgili organizasyonların ağ haritası 7 farklı kümede gruplandığı görülmektedir. Ağ haritası incelendiğinde Universty Calif Berkeley’in en çok alıntı yapılan organizasyon olduğu ortaya çıkmıştır. Yine Universty Calif Berkeley ve Liverpool John Moores Universty arasındaki bağ çizgisinin diğerlerine göre daha kalın olduğu bunun da iki organizasyon arasındaki bağlantının güçlü olduğunu söylemek mümkündür. Organizasyonların alıntılanma yoğunluk görseli incelendiğinde ise, Universty Calif Berkeley, Liverpool John Moores Universty, Bocconi Universty gibi organizasyonlarla kurulan iş birliğinin yoğun olduğu ve bu yüzden de renginin kırmızı veya kırmızıya yakın olduğu görülmektedir.

3.2.3.5. Ülkeler

Dinamik yetenekler alanında yapılan çalışmaların alıntı yapılan ülkelerin sayısı 5 seçildiğinde 68 ülkenin 36’sı eşik değeri karşılamaktadır. Vosviewer programında yapılan analize göre ülkelerin alıntı bağlarını gösteren ağ haritası ve yoğunluk görseli şekildeki gibidir.

Şekil 10: Ülkelerin Alıntı Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

Şekil 10'da dinamik yetenekler ile ilgili ülkelerin alıntılanma ağ haritası ve yoğunluk görseli verilmiştir. Buna göre bu ağ haritası en az 5 iş birliği ağını ele almaktadır. Ağ haritasına bakıldığında dinamik yetenekler ile ilgili ülkelerin ağ haritası 9 farklı kümede gruplandığı görülmektedir. Ağ haritası incelendiğinde dinamik yetenekler alanında en çok alıntı yapılan ülke USA (Amerika) olduğu görülmektedir. Amerika'nın İngiltere ile arasındaki bağ çizgisinin kalın olduğu bunun sonucu olarak da arasındaki alıntı sayısının çok fazla olduğunu söylemek mümkündür. Yine Amerika ve İngiltere'den sonra Çin, İspanya gibi ülkelerde en fazla alıntılanma ağ haritasında yer almaktadır. Dinamik yetenekler konusunda ülkelerin alıntılanma yoğunluk görseli incelendiğinde ise, Amerika, İngiltere, Çin ve İspanya gibi ülkelerle kurulan iş birliğinin yoğun olduğu ve bu yüzden de renginin kırmızı veya kırmızıya yakın olduğu görülmektedir.

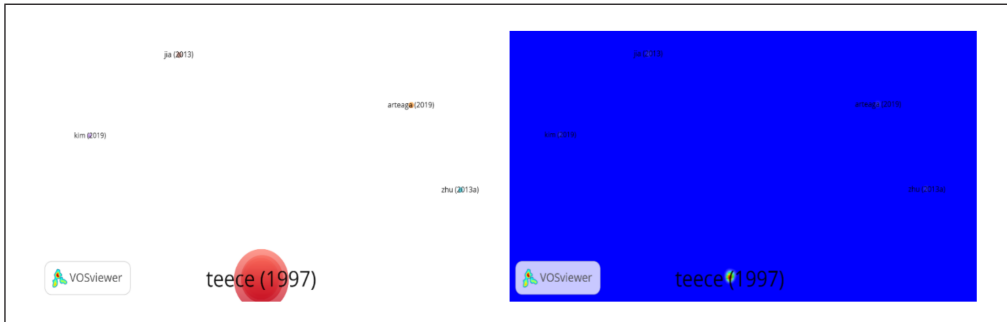
3.2.4. Bibliyografik Eşleştirme Analizi

Bir konunun veya belli bir konuda çalışan yazarların çalışmalarının benzerliğini analiz etmenin başka bir yolu, Kessler tarafından tanımlanan bir kavram olan bibliyografik eşleştirme analizidir. Bibliyografik eşleştirme, literatürde ortak alıntı analizini tamamlamak için kullanılır ve bir konu veya yazarların ilişkisi hakkında başka bir bakış açısı sunmaktadır. Ortak alıntı, iki belgenin başka bir belgenin referans listesinde birlikte görüldüğünü belirtirken, bibliyografik eşleştirme, bir grup makalenin ortak olarak sahip olduğu referansların sayısını saymaktadır (her ikisi de belge C'den alıntı yapıyorsa, A kağıdı ve B kağıdı eşleştirilir) (Garrigos-Simon vd., 2018:14). Bu kapsamda aşağıda dokümanların, kaynakların, yazarların, organizasyonların ve ülkelerin bibliyografik eşleştirme analizleri yapılmıştır:

3.2.4.1. Dokümanlar

Dinamik yetenekler konusunda yapılan çalışmaların dokümanlar arasındaki ilişki ağ haritası Şekil 11'de gösterilmiştir. Vosviewer programında doküman sayısı 10 seçildiğinde 7777 makale arasından 377 çalışma eşik değeri karşılamaktadır.

Şekil 11: Dokümanların Bibliyografik Eşleştirme Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

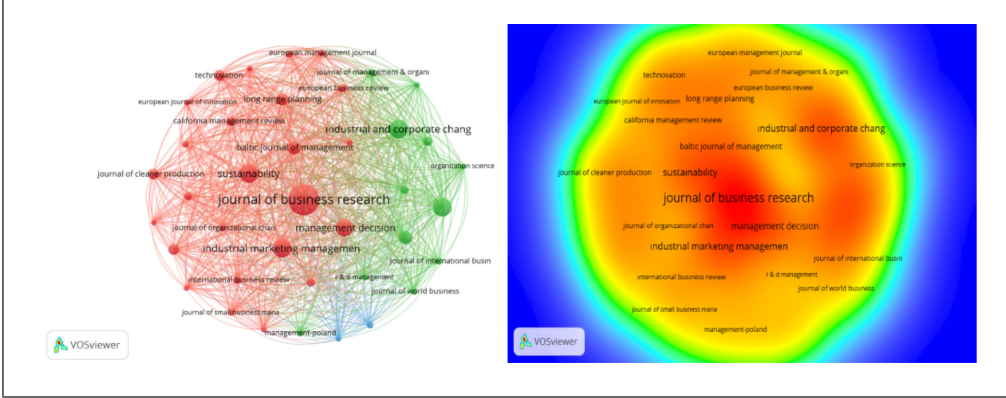

Şekil 11'deki bibliyografik eşleştirme sonucunda en çok alıntı yapılan doküman Teece (1997), ikinci sırada Eisenhardt (2000) ve üçüncü sırada ise Teece (2007) yer almaktadır. Yoğunluk görselinde de yer aldığı üzere Teece (1997) kırmızıya en yakın alanda konumlandığı görülmektedir.

3.2.4.2. Kaynaklar

Dinamik yetenekler alanında yapılan çalışmaların bibliyografik eşleştirme analizi kapsamında doküman sayısı 5 seçildiğinde 333 dokümanın 39'u eşik değeri karşılamaktadır. Bu kaynakların Vosviewer programı kapsamında yapılan ağ haritası ve yoğunluk görseli aşağıdaki şekilde sunulmuştur:

Şekil 12: Kaynakların Bibliyografik Eşleştirme Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

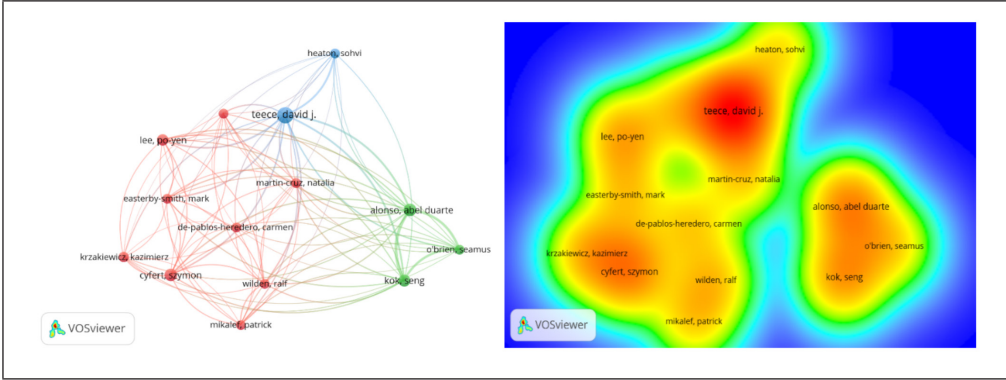

Şekil 12'deki bibliyografik eşleştirme sonucunda kaynaklar arasındaki ağ bağlantı gücü en yüksek Journal of Business Research, bunu ikinci sırada Industrial Corporate Change üçüncü olarak da Strategic Marketing Management izlemektedir. Yine Journal of Business Research ile Strategic Marketing Management arasındaki bağ çizgisinin en kalın olduğu görülmüştür. Bu da iki kaynak arasındaki bağlantı gücünün yüksek olduğunu göstermektedir. Ağ haritasına bakıldığında dinamik yetenekler ile ilgili bibliyografik eşleştirme kaynak ağ haritası 3 farklı kümede gruplandığı görülmektedir. Yine yoğunluk görseline bakıldığında Journal of Business Research, Industrial Corporate Change, Management Decision kaynaklarının yoğunluğunun kırmızı veya kırmızıya yakın olduğu bunun da kaynaklar arasında bağlantının yüksek olduğu sonucu ortaya çıkarmaktadır.

3.2.4.3. Yazarlar

Dinamik yetenekler konusunda yapılan çalışmaların yazarlar arasındaki ilişki ağ haritası şekilde gösterilmiştir. Vosviewer programında yazarın doküman sayısı 5 seçildiğinde 1772 yazarın 14'ü çalışma eşik değeri karşılamaktadır.

Şekil 13: Yazarların Bibliyografik Eşleştirme Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

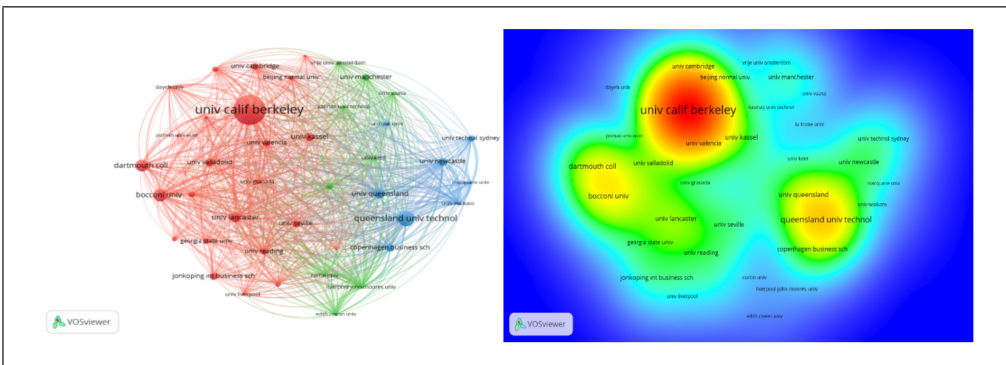

Şekil 13'te bibliyografik eşleştirme sonucunda yazarlar arasındaki ilişki ağ haritası 3 farklı kümeden oluşmaktadır. Buna göre bibliyografik eşleştirme analizinde en çok dokümana sahip yazar Teece, David, ikinci sırada Alonso, Abel Duarte olarak çıkmaktadır. Alonso, Abel Duarte ile Kok, Seng arasındaki bağ çizgisi en kalın olarak gözükmemektedir. Buna göre bu iki yazar arasındaki iş birliğinin yüksek olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Yoğunluk görseli de bu durumu destekler nitelikte olup ağ bağlantısı güçlü olan yazarların kırmızı veya kırmızıya en yakın renkte olduğu görülmektedir.

3.2.4.4. Organizasyon

Vosviewer programında organizasyonun doküman sayısı 5 seçildiğinde 982 organizasyonun 41'i eşik değeri karşılamaktadır. Dinamik yetenekler konusunda yapılan çalışmaların organizasyonlar arasındaki ilişki ağ haritası ve yoğunluk görseli şekilde gösterilmiştir.

Şekil 14: Organizasyonların Bibliyografik Eşleştirme Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

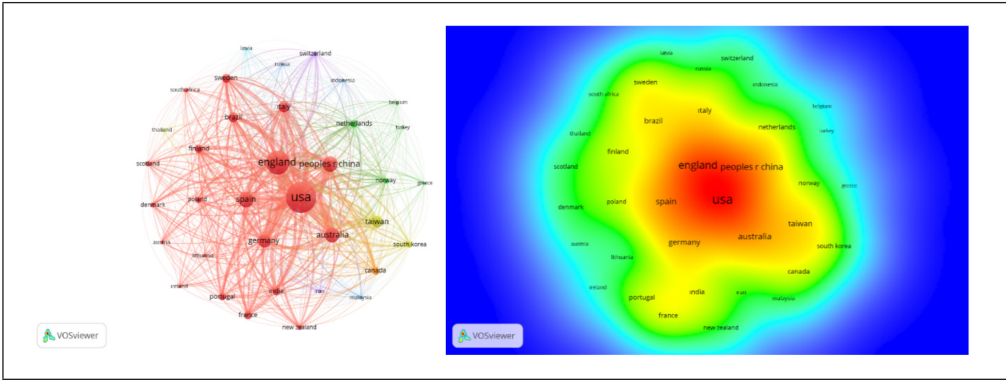
Şekil 14'te organizasyonlar (üniversiteler) 3 ana küme altında toplanmıştır. Dinamik yetenekler konusunda bu ağ haritası organizasyon arasındaki en az beş alıntılanma ağını ele almaktadır. Buna göre dinamik yetenekler konusunda en çok alıntılanma ağına sahip organizasyon Universty Calif Berkeley, ikinci sırada, Queensland Universty Technol ve üçüncü sırada

ise Bocconi Universty yer almaktadır. Doküman sayısında ise yine Universty Calif Berkeley birinci sırada yer alırken Liverpool John Moores Universty ikinci sırada yer almaktadır. Dinamik yetenekler konusunda bibliyografik eşleştirme yoğunluk görselinde en çok alıntı yapılan organizasyonların kırmızı ya da kırmızıya en yakın yerde konumlandığı görülmektedir.

3.2.4.5. Ülkeler

Vosviewer programında organizasyonun doküman sayısı 5 seçildiğinde 68 ülkenin 36'sı eşik değeri karşılamaktadır. Dinamik yetenekler konusunda yapılan çalışmaların ülkeler arasındaki ilişki ağ haritası ve yoğunluk görseli şekilde gösterilmiştir.

Şekil 15: Ülkelerin Bibliyografik Eşleştirme Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

Şekil 15'te ülkeler 7 ana küme altında toplanmıştır. Dinamik yetenekler konusunda bu ağ haritası ülkeler arasındaki en az beş alıntılanma ağını ele almaktadır. Buna göre dinamik yetenekler konusunda en çok dokümana sahip ülke ABD, ikinci sırada İngiltere ve üçüncü sırada ise Çin karşımıza çıkmaktadır. Bibliyografik eşleştirme analizinde en çok alıntılanma ağına sahip ülke ise yine ABD olarak görülmektedir. Yoğunluk görselinde ise Amerika, İngiltere, Çin, İspanya gibi ülkelerin renginin kırmızı veya kırmızıya en yakın ülkeler olduğu bu da bu ülkelerin dinamik yetenekler konusunda en çok dokümana sahip olduğunu göstermektedir.

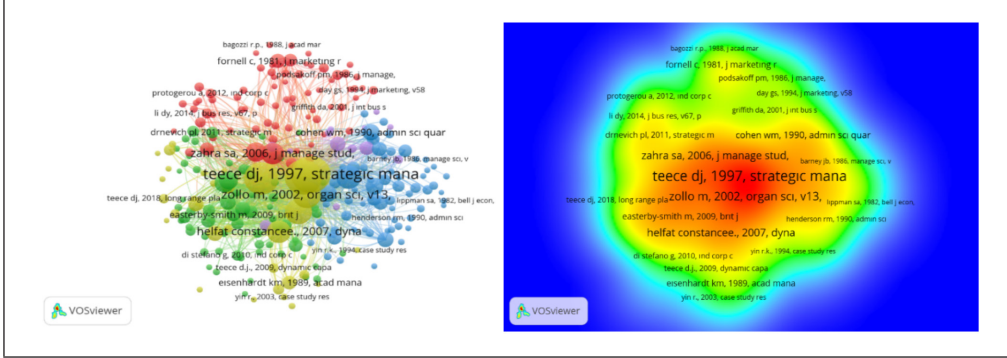
3.2.5. Ortak Atıf Analizi

Dinamik yetenekler konusunda yapılan ortak atıf analiz kapsamında aşağıda atıf yapılan referansların, kaynakların ve yazarların ağ haritası ve yoğunluk görseli ele alınmıştır.

3.2.5.1. Atıf Yapılan Referanslar

Ortak atıfta bulunulan referansın minimum sayıdaki alıntı sayısı program tarafından 20 seçilerek 32221 atıfta bulunulan referansların 246 tanesi eşik değerini karşılamaktadır. Atıf yapılan referanslar açısından alıntı bağlarının ve yoğunluk görseli aşağıdaki gibidir.

Şekil 16: Atıf Yapılan Referansların Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

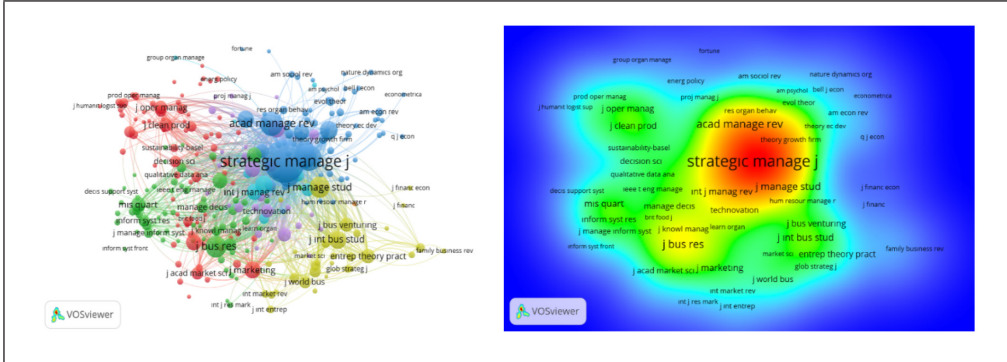

Şekil 16’da alıntı yapılan referanslar 5 ana küme altında toplanmıştır. Buna göre dinamik yetenekler konusunda en çok alıntı yapılan referanslar Teece, D. J. (1997), Eisenhardt, K. M. (2000), Teece, D. J. (2007) olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna göre dinamik yetenekler konusunda temel kaynakların referans olarak gösterildiği söylemek yanlış olmayacaktır.

3.2.5.2. Atıf Yapılan Kaynaklar

Ortak atıfta bulunulan kaynağın minimum sayıdaki alıntı sayısı program tarafından 20 seçilerek 10039 atıfta bulunulan kaynakların 281’i eşik değerini karşılamaktadır. Atıf yapılan kaynaklar açısından alıntı bağlarının ve yoğunluk görseli aşağıdaki gibidir.

Şekil 17: Atıf Yapılan Kaynakların Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

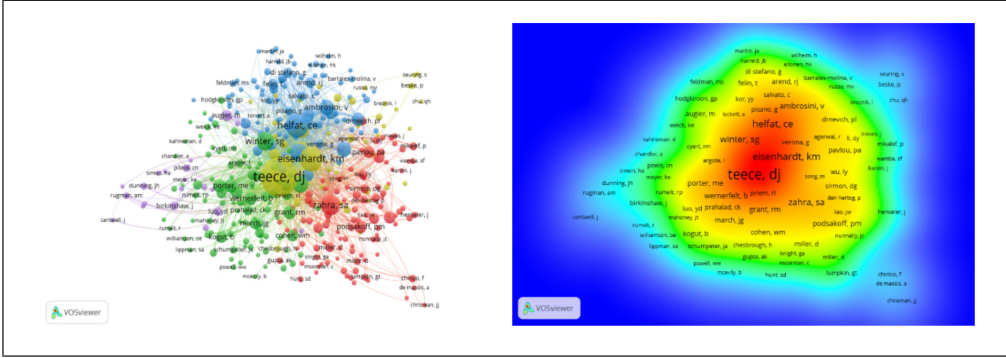

Şekil 17’de alıntı yapılan kaynaklar 7 ana küme altında toplanmıştır. Buna göre dinamik yetenekler konusunda en çok alıntı yapılan kaynaklar Strategic Management Journal, Organization Science, Academy of Management Review olduğu görülmektedir. Yoğunluk görselinde ise maviye yakın olan yerler ise en az atıfı olan kaynaklar olarak karşımıza çıkmaktadır.

3.2.5.3. Alıntı Yapılan Yazarlar

Ortak atıfta bulunulan yazarların minimum sayıdaki alıntı sayısı program tarafından 20 seçilerek 20053 atıfta bulunulan yazarların 365'i eşik değerini karşılamaktadır. Atıf yapılan yazarlar açısından alıntı bağlarının ve yoğunluk görseli aşağıdaki gibidir.

Şekil 18: Alıntı Yapılan Yazarların Ağ Haritası ve Yoğunluk Görseli

Şekil 18'de yer alan ağ haritasında en az yirmi yayında atıf yapılan yazarların bağlantıları gösterilmektedir. Şekilde alıntı yapılan yazarlar 5 ana küme altında toplanmıştır. Bu kümeler arasında doğrudan ya da dolaylı yoldan bağlantı bulunmaktadır. Buna göre dinamik yetenekler konusunda en çok alıntı yapılan yazarlar, Teece, D. J., Helfat, C. E. ve Eisenhardt, K. M. olarak karşımıza çıkmaktadır. Şekilde atıf yapılan yazarların yoğunluk haritasının kırmızı veya kırmızıya yakın yere konumlandığı atıf sayısı en az olan yazarların ise mavi ya da mavimsiyah yeşil yere konumlandıkları görülmektedir.

4. Sonuç

Bu çalışma dinamik yetenekler konusunda bibliyometrik çalışma yöntemi yaparak, ortak yazarlık, bibliyografik eşleştirme, ortak oluşum, ortak alıntı ve veri madenciliği analizleri için Vosviewer yazılım programını kullanmıştır. Çalışmada veriler Web of Science veri tabanından elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar dinamik yetenekler konusunda çalışma yapacak araştırmacılara temel kaynakların, yazarların, organizasyonların, dergilerin, dokümanların ve ülkelerin listesini sunmaktadır. Bu sayede bu konuda araştırma yapacaklara yol gösterici bir nitelik taşımaktadır. Bu kapsamda gelecekte dinamik yetenekler konusunda araştırma yapmak isteyenler için Web of Science veri tabanı dışında bibliyometrik çalışmalarda en sık başvurulan Scopus veri tabanından da yararlanarak daha kapsamlı bir çalışma yapılabileceği ve bu çalışmanın sonuçları ile karşılaştırma yapılabileceği önerilebilir. Yine araştırma sınırlıkları kapsamında bu çalışmada doküman olarak makale türü seçilmiş olup başka çalışmalarda bu durum bildiri, kitap gibi kaynaklar da taramaya dahi edilerek kapsamlı bir çalışma yapılabileceği düşünülmektedir. Özellikle ülkemizde dinamik yetenekler konusunda yapılan çalışmaların sayısının çok az olması bu alanda çalışma yapmak isteyenler için bu çalışmanın rehber niteliğinde olacağı düşünülmektedir.

Çalışmada ilk olarak dinamik yetenekler konusu Web of Science veri tabanından elde edilen veriler ışığında analiz edilmiştir. Sonrasında metin verilerine dayalı haritalama yöntemi kullanılarak dinamik yetenekler konusu ile ilgili en sık kullanılan kelimeler ortaya çıkartılmıştır. Metin verilerine dayalı haritalama yönteminden sonra bibliyografik verilere dayalı analiz gerçekleştirilmiştir. Bibliyografik analiz sonucunda dinamik yetenekler konusunda doküman, kaynak, yazar, organizasyon (üniversite) ve ülke bağlantıları en güçlü ilk 5 aşağıdaki tabloda sunulmuştur (Ek).

Araştırma bulgularında dinamik yetenekler konusu ile ilgili yapılan çalışmaların 2014 yılından sonra artış gösterdiği ve bu alanda yapılan çalışmaların arttığı görülmüştür. Ülkemizde ise dinamik yetenekler konusu ile ilgili yapılan çalışma sayısının oldukça kısıtlı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda Web of Science veri tabanında yer alan çalışmalar ülkemiz açısından incelendiğinde, karşımıza ilk olarak Gümüšoğlu (2012) tarafından, dinamik yeteneklerin yeni ürün geliştirme performansı üzerindeki etkilerini araştırmayı amaçlamayan bir çalışma çıkmaktadır. Başka bir çalışma ise Uner vd. (2020), Türk hastane zincirlerinin uluslararası pazar fırsatlarını geliştirmedeki başarısını açıklamak için dinamik yetenekler teorisinden yararlanmışlardır. Tabaklar vd. (2021) çalışmalarında ise sosyal inovasyon için ihtiyaç duyulan dinamik yeteneklerin temellerini ve nasıl geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Genel itibarıyla Web of Science veri tabanı kapsamında Türkiye’de yapılan çalışmaların yönetim ve işletme alanında olduğu, 2020 ve 2021 yıllarında bu konu ile ilgili 2’şer çalışma yapıldığı bu da ülkemizdeki araştırmacıların bu konuya olan ilgisinin yavaş yavaş arttığını göstermektedir.

Dinamik yetenekler konusunun yayımlandığı dergi bakımından incelendiğinde ise en çok yayın yapan derginin 26 yayın sayısı ile Journal of Business Research dergisi olduğu ortaya çıkmıştır. Dinamik yetenekler konusunda en fazla dokümana sahip ülke ABD, en fazla dokümana sahip üniversite ise Universty Calif Berkeley olarak yapılan analizler sonucunda karşımıza çıkmaktadır.

Dinamik yetenekler kavramının Vosviewer programı aracılığıyla yapılan yazarların anahtar kelimeleri kapsamında yapılan analiz sonucunda, rekabet avantajı, inovasyon, performans, kaynak temelli yaklaşım ve firma performansı kavramları ile birlikte kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Buna göre dinamik yetenekler konusunun rekabet avantajı sağlayıp sağlamadığı, firma performansını ne yönde etkilediği konusunda araştırma yapıldığı sonucuna ulaşılmak mümkündür. Yine dinamik yetenekler konusunun kaynak temelli yaklaşım ile birlikte çalışıldığı bu iki kavram arasında bir bağlantı olduğu yapılan analiz sonucunda ortaya çıkmıştır.

Dinamik yetenekler konusunda en fazla alıntı yapılan dokümanın Teece (1997) yazarına ait olduğu, en fazla alıntı yapılan kaynağın Journal of Business Research, en fazla alıntı yapılan üniversitenin University Calif Berkeley ve en fazla alıntı yapılan yazarın dinamik yetenekler konusunun öncüsü olan Teece, David olduğu Vosviewer programı kapsamında yapılan alıntı analizi sonucunda ulaşılmıştır.

Dinamik yetenekler bibliyografik eşleştirme sonucunda ise, kaynaklar arasındaki ağ bağlantı gücü en yüksek Journal of Business Research dergisi çıkmıştır.

Dinamik yetenekler ortak atf analizinde en çok atf yapılan referans Teece, D. (1997), en çok atf yapılan kaynak ise Strategic Management Journal dergisi olmuştur.

Dinamik yetenekler konusunun bibliyometrik bir yaklaşım kullanarak elde edilen bulgular kapsamında sonuç olarak bu çalışma, bugün bilim camiasında araştırılan baskın konuların neler olduğuna dair daha net bir görüş vermeye çalışmaktadır (Brito-Ochoa vd., 2020). Bu nedenle bu çalışmanın temel amacı, bu alanda daha geniş bir araştırma vizyonu sunmaya, dinamik yetenekler konusunda araştırma yapacakların çalışmalarını kolaylaştırmaya ve bu kapsamda katkıda bulunmaya çalışmaktır. Bu kapsamda dar bir çerçevede ve sınırlılıklar dahilinde ele alınan dinamik yetenekler konusunun gelecekteki çalışmalarda daha geniş kapsamlı ele alınabileceği ve elde edilen anahtar kelimelerle arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmalar yapılabileceği yönündedir.

Katkı Oranı Beyanı

Çalışmanın yazarı olarak çalışmanın tüm aşamalarına tarafımdan katkı sağlanmıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı

Çalışmanın sonuçları veya yorumları etkileyebilecek herhangi bir maddi veya diğer asli çıkar çatışması olmadığını beyan ederim.

Kaynakça

- Brito-Ochoa, M. P., Sacristán-Navarro, M. A. & Pelechano-Barahona, E. (2020). A bibliometric analysis of dynamic capacities in the field of family firms (2009-2019). *European Journal of Family Business*, 10(2), 69-81.
- Collis, D. J. (1994). Research note: How valuable are organizational capabilities?. *Strategic Management Journal*, 15(S1), 143-152.
- Eisenhardt, K. M. & Martin, J. A. (2000). Dynamic capabilities: What are they?. *Strategic Management Journal*, 21(11), 1105-1121.
- Garrigos-Simon, F. J., Narangajavana-Kaosiri, Y. & Lengua-Lengua, I. (2018). Tourism and sustainability: A bibliometric and visualization analysis. *Sustainability*, 10(6), 1-23.
- Gümüšoğlu, L. (2012). The effects of dynamic capabilities on new product development performance: Implications for different forms of business strategies. *İktisat, İşletme ve Finans*, 27(320), 61-90.
- Kogut, B. & Zander, U. (1992). Knowledge of the firm, combinative capabilities and the replication of technology. *Organization Science*, 3(3), 383-397.
- Muritala, B. A., Sánchez-Rebull, M. V. & Hernández-Lara, A. B. (2020). A bibliometric analysis of online reviews research in tourism and hospitality. *Sustainability*, 12(23), 1-18.
- Pisano, G. P. (1994). Knowledge, integration, and the locus of learning: An empirical analysis of process development. *Strategic Management Journal*, 15, 85-100.
- Rialti, R., Marzi, G., Ciappei, C. & Busso, D. (2019). Big data and dynamic capabilities: A bibliometric analysis and systematic literature review. *Management Decision*, 57(8), 2052-2068.
- Tabaklar, T., Sorkun, M. F., Yurt, Ö. & Yu, W. (2021). Exploring the microfoundations of dynamic capabilities for social innovation in a humanitarian aid supply network setting. *Industrial Marketing Management*, 96, 147-162.
- Teece, D. J., Pisano, G. & Shuen, A. (1997). Dynamic capabilities and strategic management. *Strategic Management Journal*, 18, 509-533.

Uner, M., Çetin, B. & Çavuşgil, T. (2020). On the internationalization of Turkish hospital chains: A dynamic capabilities perspective. *International Business Review*, 29(3), 1-11.

Van Eck, N. J. & Waltman, L. (2021). VOSviewer manual: Manual for VOSviewer version 1.6.17. Erişim Tarihi: 04.09.2021, <https://www.vosviewer.com/download>

Ek

Dinamik Yetenekler Konusunun 5 Analiz Tipine Ait Birimlerdeki Etkin Bağlantı Gücü En Yüksek Sıralaması

Analiz Tipi	Analiz Birimi	1	2	3	4	5
Ortak Yazarlık	Yazarlar	Alonso, Abel Duarte	Kok, Seng	O'Brien, Seamus	Cyfert, Szymon	Krzakiewicz, Kazimierz
	Organizasyon	Univ Waikato	Liverpool John Moores Univ	Univ Newcastle	Queensland Univ Technol	Univ Technol Sydney
	Ülkeler	England	USA	Australia	China	France
Birlikte Bulunabilirlik Analizi	Yazarların Anahtar Kelimeleri	Dynamic capabilities	Competitive advantage	Innovation	Performance	Resource-based view
Atf Analizi	Dokümanlar	Teece (1997)	Eisenhardt (2000)	Teece (2007)	Zollo (2002)	Winter (2003)
	Kaynaklar	Strategic Management Journal	Journal of Business Research	British Journal of Management	Journal of Management Studies	Organization Science
	Yazar	Teece, David J.	Alonso, Abel Duarte	Easterby-Smith, Mark	Heaton, Sohvi	Wilden, Ralf
	Organizasyon	Univ Calif Berkeley	Queensland Univ Technol	Univ Lancaster	Bocconi Univ	Dartmouth Coll
	Ülkeler	USA	England	Australia	Spain	France
Bibliyografik Eşleştirme Analizi	Dokümanlar	Sunder (2019)	Schilke (2018)	Fainshmidt (2016)	Di Stefano (2014)	Fernandes (2017)
	Kaynaklar	Journal of Business Research	Industrial and Corporate Change	Strategic Management Journal	Industrial Marketing Management	British Journal of Management
	Yazar	Alonso, Abel Duarte	Teece, David J.	Kok, Seng	O'Brien, Seamus	Cyfert, Szymon
	Organizasyon	Univ Calif Berkeley	Liverpool John Moores Univ	Bocconi Univ	Univ Queensland	Univ Lancaster
	Ülkeler	USA	England	Spain	China	Australia
Ortak Atf Analizi	Atf Yapılan Referanslar	Teece, D., J. (1997)	Eisenhardt, K.M. (2000)	Teece, D., J. (2007)	Zollo, M. (2002)	Winter, S., G. (2003)
	Atf Yapılan Kaynaklar	Strategic Management Journal	Organization Science	Academy of Management Review	Academy Management Journal	Journal of Business Research
	Atf Yapılan Yazarlar	Teece, D., J.	Helfat, C., E.	Eisenhardt, K., M.	Zahra, S., A.	Winter, S., G.

EXTENDED SUMMARY

Research Purpose

The dynamic capabilities approach has recently emerged as a study that has begun to attract the attention of researchers. In our country, when the related literature is examined, it is seen that there are a limited number of studies. In this context, the aim of this study is to examine the researches on dynamic abilities with the bibliometric method.

Methodology

The data used in the research were obtained from the Web of Science database in September 2021. In this database, the words “dynamic capabilities” were searched in the title category by selecting the citation index options SSCI, SCI-Expanded and ESCI between the years 1992-2021. As a document, article and review article options are selected. As a result of these selections, 777 articles were reached. 777 articles obtained in the Web of Science database were analyzed using the VOSviewer 1.6.17 software program. Using the VOSviewer software program, mapping, co-authorship, co-creation, citation, bibliographic matching and co-citation analyzes were performed based on text data related to dynamic capabilities.

Results and Conclusion

The results obtained within the scope of the research present a list of main sources, authors, organizations, journals, documents and countries to researchers who will study dynamic capabilities. In this way, it has a guiding quality for those who will do research on this subject. In our country, it has been revealed that the number of studies on the subject of dynamic capabilities is quite limited.

When the results were examined, it was revealed that the journal with the highest number of publications was the Journal of Business Research with 26 publications. As a result of the analysis, the country with the highest number of documents on dynamic capabilities is the USA, and the university with the highest number of documents is Universty Calif Berkeley.

The field with the most research on dynamic capabilities is management in the first place, business in the second place and economics in the third place.

The most used terms about dynamic capabilities are gathered in 9 main clusters. Accordingly, the words leading the cluster groups are dcs, company, firm performance, structure, economy, flexibility, conceptual framework, ability and the project. The most used keywords by the authors are dynamic capabilities innovation, competitive advantage, resource-based view, entrepreneurial orientation, market orientation, performance, learning and entrepreneurs.

The most cited document on dynamic capabilities belongs to the author of Teece (1997). The most cited source is the Journal of Business Research, the most cited university is University of California, Berkeley, and the most cited author is Teece David, a pioneer of dynamic capabilities.

As a result of dynamic capabilities bibliographic matching, the Journal of Business Research has the highest networking link strength between resources.

The most cited reference in dynamic capabilities co-citation analysis is Teece D. (1997), and the most cited source is Strategic Management Journal.

As a result, within the scope of the findings obtained using a bibliometric approach on the subject of dynamic abilities, this study tries to give a clearer view of what are the dominant topics researched in the scientific community today (Brito-Ochoa et al., 2020). Therefore, the main purpose of this study is to present a broader research vision in this field, to facilitate the work of those who will do research on dynamic talents and to contribute in this context. Accordingly, it is thought that the subject of dynamic capabilities, which is handled in a narrow framework and within limitations, can be addressed more comprehensively in future studies. It is thought that studies can be conducted on the relationship between the keywords obtained and dynamic abilities.